

Zapreti vrata stanovanja

BRONJA VENCELJ MERC

V prvih minutah francoskega filma **Midve** (Deux, 2019, Filippo Meneghetti) Madeleine (Martine Chevallier) hrepeneče strmi v pare, ki se ob živahni glasbi vrtijo po nagnetenem plesišču. Ženska ob njej (Barbara Sukowa) nekaj razlaga sosednji mizi; za Madeleine se na videz ne zmeni, lahko bi ji bila popolna neznanka. A ni – po zabavi se z Madeleine vrne v stanovanje, kjer se začneta počasi zibati ob pesmi *Sul mio carro*, ob *njuni* pesmi. Ženska, ki je za širši svet in celo za Madeleinino lastno družino zgolj »sosedina Nina«, je v resnici ljubezen njenega življenja. Sedemdesetletnici sta skupaj preživeli desetletja, vendar si naklonjenost lahko izkazujeta le tukaj, v zavetju in zasebnosti njunega stanovanja.

Francosko-belgijsko-luksemburška koprodukcija je celovečerni prvenec italijanskega režiserja Fillipa Meneghettija – v Sloveniji si ga je bilo mogoče decembra ogledati na 36. festivalu LGBT filma (ki je bil tokrat zaradi korone predstavljen na splet), v Ameriki pa bo morda požel celo kakšen zlati kipec, saj se je znašel v ožjem izboru za nominirance letošnjih oskarjev. Zgodba spremlja ostarele lezbični par, Madeleine in Nino, ki načrtujeta prodajo stanovanja ter selitev v Rim, kjer se jima končno ne bi bilo več treba pretvarjati, da sta zgolj bežni znanki s hodnika. Madeleine odločitev venomer prelaga na jutri, ker si načrtov ne upa razkriti otrokom in vnukom. Ko jo po rojstnem dnevu zadane možganska kap, to niti ni več mogoče – ker ne more več hoditi ali govoriti, je po vrnitvi iz bolnišnice povsem odvisna od svoje družine in od negovalke, ki jo zaposlijo. Nina, ki je vse življenje preživela v Madeleininem stanovanju, je nenadoma izgnana na drugo stran hodnika, v povsem prazno stanovanje, ki ni njen dom, ampak zgolj krinka. Obupano poskuša znova stopiti v stik z Madeleine, ta pa je zdaj nenehno pod budnim očesom ljudi, ki jo lahko po mili volji odrežejo od nje.

Tragična ironija je namreč, da njuno stanovanje ni bilo nikoli v resnici njuno; da ni bilo nikoli zares zasebno; in da ni bilo nikoli zavetje, temveč je bilo vedno past. Vrata stanovanja so bila že pred Madeleinino kapjo nekakšna semipermeabilna membrana; Nina in Madeleine sta bili (kot par) resda ujeti v stanovanju, vendar so ostali vanj lahko

kadarkoli prosto vstopali. Madeleine je svoje otroke in vnuke, ki so brezsravno brskali po njenih kredencah, čakala pri odprtih vratih – ne, ker jih je odprla sama, ampak ker jih nikoli ni mogla zapreti in si izboriti prostora zase in za Nino. Meneghetti vdor zunanega v zasebno poudari s svetlobo; ko se odprejo vrata in razgrnejo zavese, topel sij žarnic izpodrine ostru dnevna svetloba. Kar je bilo prej skrito v sencah, je zdaj skoraj preosvetljeno.

Po kapi se vrata zaprejo pred Nininim nosom. Da bi lahko sploh stopila v svoj lastni dom in pomagala ženski, ki jo ljubi, se mora tihotapiti sredi noči, hliniti, da je zgolj dobra soseda, razbijati avtomobile, podkupovati Madeleinino negovalko (popolno neznanko, ki ima vseeno ključne stanovanja) in seveda lagati, zanikati, zamolčati. Film se iz romantične drame na polovici prelevi skoraj v triler – to ni več film o dobro uležani, a skriti ljubezni starostnic, temveč o obupno odločeni ženski. Sukowa, nemška odrska in filmska veteranka, je tu izvrstna – Nino igra s silovitostjo, ki močno izstopa v sicer spodobnem, a dokaj povprečno narejenem filmu (glede na fotografijo, glasbeno podlago in njene soigralce). Nina tako ostane prepričljiv in zanimiv lik tudi v nekaterih bolj plehkih, melodramatičnih delih zgodbe.

Midve ni pretirano drzen, inovativen ali tehnično presežen film. Ni kakšna širša družbena kritika ali vpogled v življenje LGBT starostnikov, pač pa bolj osebna drama dveh likov, omejena na eno nadstropje stanovanjskega bloka. Vendar so filmi o starejših ljudeh (kaj šele o starejših ženskah – ali celo o starejših lezbijkah!) tako kronično redki, da izstopa že spodoben, a dokaj klasičen film o odpiranju vrat omare. Ali o zapiranju vrat stanovanja. ■